

**INFORMACJA O WARUNKACH ZACHOWANIA STATUSU BEZROBOTNEGO I WARUNKACH NABYCIA PRAWA DO ZASIŁKU DLA
BEZROBOTNYCH ORAZ NIEZBĘDNYCH DOKUMENTACH, A TAKŻE PRZYSŁUGUJĄCYCH BEZROBOTNEMU PRAWACH I
OBOWIĄZKACH ORAZ FORMACH POMOCY WYNIKAJĄCYCH Z USTAWY Z DNIA 20 MARCA 2025r. O RYNKU PRACY I SŁUŻBACH
ZATRUDNIENIA**

STATUS BEZROBOTNEGO (art. 2 pkt 1 Ustawy)

bezrobotnym – oznacza to osobę, niezatrudnioną i niewykonyującą innej pracy zarobkowej, nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem uczącej się w szkole dla dorosłych, branżowej szkole II stopnia w formie stacjonarnej lub zaocznej, w szkole policealnej w formie stacjonarnej lub zaocznej, lub przystępującej do egzaminów eksternistycznych z zakresu programu nauczania szkoły dla dorosłych lub branżowej szkoły II stopnia, lub kształcącej się na studiach niestacjonarnych, lub uczącej się w szkole artystycznej realizującej wyłącznie kształcenie artystyczne, niemającą stałego źródła dochodu, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub w danej służbie albo innej pracy zarobkowej albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy, jeżeli:

- a) ukończyła 18 lat,
- b) nie ukończyła 60 lat – kobieta lub 65 lat – mężczyzna,
- c) nie jest wpisana do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej jako prowadząca działalność gospodarczą albo
- d) zgłosiła do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wniosek o zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej i okres zawieszenia nadal trwa, albo
- e) we wniosku o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej określiła dzień podjęcia działalności gospodarczej i nie upłynął jeszcze okres do, określonego we wniosku o wpis, dnia podjęcia tej działalności,
- f) nie jest osobą tymczasowo aresztowaną lub nie odbywa kary pozbawienia wolności, z wyjątkiem kary pozbawienia wolności odbywanej poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego,
- g) nie nabyła na podstawie ustawy o pomocy społecznej prawa do zasiłku stałego,
- h) nie jest członkiem zarządu, prokurentem, członkiem rady nadzorczej lub likwidatorem spółki kapitałowej w rozumieniu ustawy – Kodeks spółek handlowych
- i) nie jest prokurentem lub pełnomocnikiem przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, prowadzącego działalność gospodarczą rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców
- j) nie jest wspólnikiem spółki jawnej, partnerem lub członkiem zarządu w spółce partnerskiej, komplementariuszem w spółce komandytowej, komplementariuszem lub członkiem rady nadzorczej w spółce komandytowo – akcyjnej, prokurentem lub likwidatorem spółki osobowej w rozumieniu ustawy – Kodeks spółek handlowych,
- k) nie jest dyrektorem w radzie dyrektorów, o której mowa w art. 300 ustawy z 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych,
- l) nie podlega, na podstawie odrębnych przepisów, obowiązkowi ubezpieczeń społecznych, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników,
- m) nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia lub obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w państwach wymienionych w Ustawie (art. 1 ust. 3 pkt 2 lit. a–d)
- n) nie prowadzi działalności gospodarczej w innym państwie na podstawie zgłoszenia do rejestru lub bez takiego zgłoszenia, jeżeli prawo danego państwa takiego zgłoszenia nie wymaga;

Rejestracja bezrobotnego w urzędzie pracy wyłącza możliwość rejestracji tej osoby jako:

- 1) poszukującego pracy oraz posiadania takiego statusu przez okres posiadania statusu bezrobotnego;
- 2) bezrobotnego w innym urzędzie pracy.

Status bezrobotnego przysługuje przez okres 3 lat od dnia rejestracji, z wyjątkiem sytuacji, w których zgodnie z ustawą następuje utrata statusu bezrobotnego.

Okres 3 lat ulega przedłużeniu:

- o czas niezbędny do zakończenia przez bezrobotnego formy pomocy,
- w przypadku urodzenia dziecka przez kobietę, o okres, przez który przysługiwałby jej, zgodnie z odrębnymi przepisami, zasiłek macierzyński.

Ponowne nabycie statusu bezrobotnego może nastąpić w wyniku ponownej rejestracji, po upływie 90 dni od dnia upływu okresu 3 lat, o którym mowa wyżej. W przypadku ponownej rejestracji okres 3 lat liczy się od początku (*podstawa prawna art. 63 Ustawy*).

NIEZBĘDNE DOKUMENTY (art. 55 Ustawy)

Osoba ubiegająca się o zarejestrowanie jako bezrobotny do wniosku o rejestrację przedkłada do wglądu pracownikowi PUP dokonującemu rejestracji dowód osobisty, a w przypadku jego braku – inny dokument potwierdzający tożsamość oraz dokumenty:

- 1) odpowiednio: świadectwa ukończenia szkoły, dyplomy lub inne dokumenty potwierdzające kwalifikacje lub zaświadczenia o ukończeniu szkolenia;
- 2) świadectwa pracy i inne dokumenty niezbędne do ustalenia jej uprawnień przysługujących na podstawie przepisów ustawy;
- 3) dokumenty stwierdzające przeciwwskazania do wykonywania określonych prac, jeżeli takie posiada.

Osoba niepełnosprawna ubiegająca się o zarejestrowanie jako bezrobotny przedkłada do wglądu pracownikowi PUP dokonującemu rejestracji dokumenty potwierdzające rodzaj i stopień niepełnosprawności.

Do wniosku o rejestrację jako bezrobotny dołącza się oświadczenia o:

- 1) zdolności i gotowości do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub w danej służbie albo innej pracy zarobkowej albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy;
- 2) braku stałego źródła dochodu.

WARUNKI ZACHOWANIA STATUSU BEZROBOTNEGO (art. 65 - 67 Ustawy)

Starosta pozbawia statusu bezrobotnego, bezrobotnego który:

- 1) nie spełnia warunków określonych w statusie bezrobotnego (art. 2 pkt 1 Ustawy) oraz w stosunku, do którego upłynął okres 3 lat od dnia rejestracji; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje z dniem, w którym bezrobotny przestał spełniać warunki statusu bezrobotnego, albo z dniem, w którym upłynął okres 3 lat;

- 2) z własnej winy po skierowaniu przez PUP lub zawarciu umowy nie podjął albo przerwał realizację formy pomocy, chyba że powodem niepodjęcia albo przerwania realizacji było podjęcie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od następnego dnia po dniu skierowania lub zawarciu umowy, albo od dnia przerwania realizacji, na okres 90 dni;
- 3) odmówił bez uzasadnionej przyczyny propozycji prac społecznie użytecznych; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od dnia odmowy na okres 90 dni;
- 4) otrzymał środki z Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub inne środki publiczne na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej lub na założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od następnego dnia po dniu otrzymania środków;
- 5) otrzymał pożyczkę ze środków publicznych na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej, z wyłączeniem pożyczki, o której mowa w art. 172 ust. 1 pkt 1 lit. a; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od następnego dnia po dniu otrzymania pożyczki;
- 6) rozpoczął realizację indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego, o którym mowa w art. 199 ust. 1, lub podpisał kontrakt socjalny, o którym mowa w art. 198 pkt 1 lit. b; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje na okres 90 dni od dnia rozpoczęcia realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisania kontraktu socjalnego;
- 7) pozostaje niezdolny do pracy wskutek choroby lub przebywania w zakładzie leczenia odwykowego przez nieprzerwany okres 180 dni, przy czym za okres nieprzerwany uważa się również okresy niezdolności do pracy wskutek choroby oraz przebywania w zakładzie leczenia odwykowego w sytuacji, gdy każda kolejna przerwa między okresami niezdolności do pracy wynosi mniej niż 30 dni kalendarzowych; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje z upływem ostatniego dnia wskazanego okresu 180-dniowego;
- 8) nie przedstawił zaświadczenia o niezdolności do pracy wskutek choroby, o którym mowa w art. 239 ust. 2; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje z pierwszym dniem niezdolności do pracy;
- 9) złożył wniosek o pozbawienie statusu bezrobotnego; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od dnia złożenia wniosku;
- 10) nie zawiadomił PUP o zamierzonym pobycie za granicą, o którym mowa w art. 229, lub pobyt ten przekroczył okres 30 dni; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje odpowiednio z dniem pierwszego dnia pobytu za granicą lub z upływem ostatniego dnia wskazanego okresu 30-dniowego na okres 90 dni;
- 11) nie utrzymuje kontaktu z PUP co najmniej raz na 90 dni w celu potwierdzenia zainteresowania pomocą określoną w ustawie; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje po upływie 90 dni od dnia ostatniego kontaktu z PUP na okres 90 dni;**
- 12) odmówił udziału w przygotowaniu indywidualnego planu działania, zwanego dalej „IPD” lub z własnej winy przerwał jego realizację, pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od dnia odmowy albo od dnia przerwania jego realizacji, na okres 90 dni.

Starosta nie może pozbawić statusu bezrobotnego kobiety w ciąży z powodu niezdolności do pracy związanej z ciążą trwającej przez nieprzerwany okres 180 dni, z wyłączeniem przypadku złożenia wniosku o pozbawienie tego statusu przez kobietę w ciąży.

Starosta nie może pozbawić statusu bezrobotnego:

- 1) matki dziecka albo
- 2) ojca dziecka,
- 3) bezrobotnego po przysposobieniu dziecka,
- 4) bezrobotnego po przyjęciu przez niego dziecka na wychowanie i wystąpieniu do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka lub po przyjęciu przez niego dziecka na wychowanie jako rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej

- z uwagi na brak zdolności i gotowości do podjęcia zatrudnienia spowodowany opieką nad tym dzieckiem przez okres, przez który przysługiwałby mu, zgodnie z odrębnymi przepisami, zasiłek macierzyński w okresie urlopu macierzyńskiego, uzupełniającego urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz urlopu rodzicielskiego, urlopu ojcowskiego, z wyłączeniem przypadku złożenia wniosku o pozbawienie tego statusu przez samego bezrobotnego.

Starosta nie może pozbawić statusu bezrobotnego, bezrobotnego będącego członkiem założycielem spółdzielni, która została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego po dniu zarejestrowania bezrobotnego w PUP, w związku z uwzględnieniem przez starostę jego wniosku o przyznanie środków na założenie spółdzielni socjalnej, do dnia następnego po dniu otrzymania tych środków.

WARUNKI NABYCIA PRAWA DO ZASIŁKU (art. 218 – 222 Ustawy)

Prawo do zasiłku przysługuje bezrobotnemu za każdy dzień kalendarzowy od dnia zarejestrowania się w PUP, z wyjątkiem art. 219 i art. 220, jeżeli w okresie 18 miesięcy bezpośrednio poprzedzających dzień zarejestrowania, łącznie przez okres co najmniej 365 dni:

- 1) był zatrudniony i osiągał wynagrodzenie w kwocie co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę, od którego istnieje obowiązek opłacania składki na Fundusz Pracy, z wyjątkiem zwolnienia ze składki kategorii osób (art. 261–265 Ustawy); w okresie tym nie uwzględnia się okresów urlopów bezpłatnych trwających łącznie dłużej niż 30 dni;
- 2) wykonywał pracę na podstawie umowy o pracę nakładczą i osiągał z tego tytułu dochód w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę;
- 3) świadczył usługi na podstawie umów cywilnoprawnych w tym umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło lub umowy o świadczenie usług, do której stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu, albo współpracował przy wykonywaniu tych umów, za które powinny być opłacone składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy (z wyjątkiem art. 261 Ustawy), przy czym podstawę wymiaru tych składek stanowiła kwota co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę w przeliczeniu na okres pełnego miesiąca;
- 4) opłacał składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności (z wyjątkiem art. 261 Ustawy), przy czym podstawę wymiaru tych składek stanowiła kwota co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę;
- 5) wykonywał pracę w okresie tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności, przy czym podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy stanowiła kwota co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę;
- 6) wykonywał pracę w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych lub spółdzielni usług rolniczych, będąc członkiem tej spółdzielni, przy czym podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy stanowiła kwota co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę;

- 7) opłacał składkę na Fundusz Pracy w związku z pracą za granicą u pracodawcy zagranicznego, w wysokości 9,75 % przeciętnego wynagrodzenia za każdy miesiąc zatrudnienia;
- 8) był zatrudniony za granicą i przybył do Rzeczypospolitej Polskiej jako repatriant;
- 9) był zatrudniony, pełnił służbę lub wykonywał inną pracę zarobkową i osiągał wynagrodzenie lub dochód, od którego istnieje obowiązek opłacania składki na Fundusz Pracy.

Do 365 dni, od których zależy nabycie prawa do zasiłku zalicza się również okresy:

- 1) zawodowej służby wojskowej, zasadniczej służby wojskowej, terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie, służby w aktywnej rezerwie w dniach tej służby, odbywania ćwiczeń wojskowych w ramach pasywnej rezerwy, służby wojskowej pełnionej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny lub służby zastępczej oraz służby w charakterze personelu obrony cywilnej, o którym mowa w ustawie o ochronie ludności i obronie cywilnej, skierowanego przez właściwy organ obrony cywilnej do wykonania zadań w czasie stanu wojennego i w czasie wojny, a także służby w charakterze funkcjonariusza, o którym mowa w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin;
- 2) urlopu wychowawczego udzielonego na podstawie odrębnych przepisów;
- 3) pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty inwalidzkiej przyznawanej na podstawie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin lub ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, renty szkoleniowej oraz przypadające po ustaniu zatrudnienia, wykonywania innej pracy zarobkowej albo zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności okresy pobierania zasiłku chorobowego, macierzyńskiego, zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego lub świadczenia rehabilitacyjnego, jeżeli podstawę wymiaru tych zasiłków i świadczenia, z uwzględnieniem kwoty składek na ubezpieczenia społeczne, stanowiła kwota wynosząca co najmniej minimalne wynagrodzenie za pracę;
- 4) niewymienione, za które były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy, jeżeli podstawę wymiaru składek stanowiła kwota wynosząca co najmniej minimalne wynagrodzenie za pracę;
- 5) za które przyznano odszkodowanie z tytułu niezgodnego z przepisami rozwiązania przez pracodawcę stosunku pracy lub stosunku służbowego, oraz okres, za który wypłacono pracownikowi odszkodowanie z tytułu skrócenia okresu wypowiedzenia umowy o pracę;
- 6) świadczenia usług na podstawie umowy uaktywniającej, o której mowa w art. 50 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3
- 7) pobierania renty rodzinnej, w przypadku, gdy nastąpił zbieg prawa do tej renty z prawem do renty z tytułu niezdolności do pracy i wybrano pobieranie renty rodzinnej;
- 8) pobierania świadczenia pieniężnego przysługującego członkom rodziny funkcjonariuszy lub żołnierzy zawodowych w przypadku, gdy nastąpił zbieg prawa do tego świadczenia z prawem do emerytury lub renty, z tytułu niezdolności do pracy, o których mowa w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- 9) sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem przez osoby, o których mowa w art. 6a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych;
- 10) pobierania świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego na podstawie o świadczeniach rodzinnych, lub zasiłku dla opiekuna na podstawie ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- 11) zatrudnienia z wynagrodzeniem poniżej minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie w przypadku osób, którym na podstawie art. 15g ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych obniżono wymiar czasu pracy skutkujący obniżeniem wysokości wynagrodzenia poniżej minimalnego wynagrodzenia za pracę, jeżeli przed wskazanym obniżeniem wymiaru czasu pracy osiągały miesięcznie wynagrodzenie w kwocie co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę;
- 12) podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, zgodnie z art. 6c ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych;
- 13) finansowania składek za ubezpieczonego ze środków, o których mowa w art. 16 ust. 4a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przy czym podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy stanowiła kwota co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Prawo do zasiłku przysługuje bezrobotnym zwolnionym z zakładów karnych i aresztów śledczych, zarejestrowanym w okresie 30 dni od dnia zwolnienia, jeżeli suma okresów, o których mowa w ust. 1 i 2, przypadających w okresie 18 miesięcy przed ostatnim pozbawieniem wolności oraz wykonywaniem pracy w okresie pozbawienia wolności wynosiła co najmniej 365 dni, przy czym podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy stanowiła kwota w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę. W przypadku pozbawienia wolności w okresie pobierania zasiłku, po zwolnieniu z zakładu karnego lub aresztu śledczego przysługuje prawo do zasiłku na okres skrócony o okres pobierania zasiłku przed pozbawieniem wolności i w trakcie przerw w odbywaniu kary. W przypadku pozbawienia wolności w okresie, o którym mowa w art. 220 ust. 2, prawo do zasiłku przysługuje na okres na jaki zostałyby przyznane po upływie okresu wskazanego w art. 220 ust. 2, gdyby pozbawienie wolności nie miało miejsca.

Prawo do zasiłku przysługuje bezrobotnym zwolnionym z zasadniczej służby wojskowej lub okresowej służby wojskowej, jeżeli okres jej odbywania wynosił co najmniej 240 dni i przypadał w okresie 18 miesięcy poprzedzających dzień zarejestrowania się w PUP.

Wymienione okresy, które stanowiły już raz podstawę do nabycia prawa do zasiłku, nie mogą być ponownie uwzględnione do 365 dni, od których zależy nabycie prawa do zasiłku, z zastrzeżeniem nabycia prawa do zasiłku na okres uzupełniający (w trybie art. 226 ust. 3).

Prawo do zasiłku nie przysługuje bezrobotnemu, który przed rejestracją w PUP:

- 1) rozwiązał ostatni stosunek pracy lub stosunek służbowy za wypowiedzeniem, chyba że rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego za wypowiedzeniem nastąpiło z powodu zmiany miejsca zamieszkania lub pracownik rozwiązał umowę o pracę w trybie art. 55 § 1 i 1¹ ustawy – Kodeks pracy;
- 2) spowodował rozwiązanie ze swej winy ostatniego stosunku pracy lub stosunku służbowego bez wypowiedzenia;
- 3) rozwiązał ostatni stosunek pracy zawarty na podstawie skierowania przez starostę do pracodawcy otrzymującego w związku z tym skierowaniem środki z Funduszu Pracy.

Przepisu tego nie stosuje się w przypadku, gdy ostatni stosunek pracy lub stosunek służbowy nie stanowi podstawy nabycia prawa do zasiłku.

Prawo do zasiłku od dnia zarejestrowania w PUP nie przysługuje bezrobotnemu, który:

- 1) otrzymał odszkodowanie za skrócenie okresu wypowiedzenia umowy o pracę; zasiłek przysługuje po upływie okresu, za który wypłacono odszkodowanie;
- 2) otrzymał przewidziane w odrębnych przepisach świadczenie w postaci jednorazowego ekwiwalentu pieniężnego za urlop górniczy, jednorazowej odprawy socjalnej, zasiłkowej, pieniężnej po zasiłku socjalnym, jednorazowej odprawy warunkowej lub odprawy pieniężnej bezwarunkowej; zasiłek przysługuje po upływie okresu, za który wypłacono ekwiwalent lub odprawę;
- 3) odbywa odpłatną praktykę absolwencką i otrzymuje z tego tytułu miesięczne świadczenie pieniężne w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę; zasiłek przysługuje po zakończeniu praktyki absolwenckiej i pobieraniu z tego tytułu świadczenia w ww. wysokości;
- 4) zarejestrował się jako bezrobotny w okresie, zgłoszonego do CEIDG, zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej, jeśli okres prowadzenia tej działalności stanowi podstawę lub jest uwzględniany do nabycia prawa do zasiłku; zasiłek przysługuje po okresie 90 dni od dnia zarejestrowania się w PUP;
- 5) rozwiązał ostatni stosunek pracy lub stosunek służbowy na mocy porozumienia stron, chyba że porozumienie stron nastąpiło z powodu zmiany miejsca zamieszkania lub z powodu upadłości, likwidacji pracodawcy lub zmniejszenia zatrudnienia z przyczyn dotyczących pracodawcy; zasiłek przysługuje po okresie 90 dni od dnia zarejestrowania się w PUP;
- 6) z własnej winy po skierowaniu przez PUP lub zawarciu umowy nie podjął lub przerwał realizację formy pomocy, chyba że powodem niepodjęcia lub przerwania realizacji było podjęcie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej;
- 7) odmówił bez uzasadnionej przyczyny propozycji prac społecznie użytecznych;
- 8) odmówił udziału w przygotowaniu Indywidualnego Planu Działania.

W przypadku udokumentowania przez bezrobotnego okresu uprawniającego do zasiłku po dniu zarejestrowania się w PUP, jednak w okresie posiadania statusu bezrobotnego, prawo do zasiłku przysługuje od dnia udokumentowania tego prawa.

WYSOKOŚĆ ZASIŁKU (art. 224 Ustawy)

Bezrobotnemu, którego łączne okresy wymienione w art. 218 ust. 1, ust. 2 pkt 1, 2, 4 i 5 wynoszą co najmniej 20 lat, przysługuje zasiłek w wysokości 120 % kwoty zasiłku określonego w ust. 1.

Do okresu, od którego zależy wysokość i okres pobierania zasiłku, zalicza się również okresy pobierania gwarantowanego zasiłku okresowego, okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego młodocianych pracowników, okres zatrudnienia za granicą osoby, która przesiedliła się do kraju na warunkach repatriacji w rozumieniu przepisów o repatriacji, oraz okresy urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących, opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych, stanowiących przerwę w zatrudnieniu spowodowaną opieką nad dzieckiem:

- 1) w wieku do 4 lat – w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie z okresami, o których mowa w art. 218 ust. 2 pkt 2, bez względu na liczbę dzieci – do 6 lat;
- 2) na które, ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny, przysługuje zasiłek pielęgnacyjny – dodatkowo do 3 lat na każde dziecko.

Do okresu, od którego zależy wysokość i okres pobierania zasiłku, zalicza się również:

- 1) okresy zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przebyte przed dniem 1 stycznia 1997 r., jeżeli podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne lub zaopatrzenie emerytalne i Fundusz Pracy stanowiła kwota wynosząca co najmniej połowę wówczas obowiązującego najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników, określonego na podstawie odrębnych przepisów; okres prowadzenia działalności pozarolniczej przed dniem 1 stycznia 1997 r. podlega zaliczeniu, pod warunkiem opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy z tego tytułu, o ile podstawę wymiaru tych składek stanowiła kwota wynosząca co najmniej połowę wówczas obowiązującego najniższego wynagrodzenia za pracę;
- 2) okresy zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przebyte przed dniem 1 maja 2004 r. za granicą u pracodawcy zagranicznego w państwie wymienionym w art. 1 ust. 3 pkt 2 lit. a–d, za które były opłacane składki na Fundusz Pracy.

OKRES ZASIŁKU (art. 225 Ustawy)

Okres pobierania zasiłku wynosi:

- 1) 180 dni albo;
- 2) 365 dni – dla bezrobotnych:
 - a) niepełnosprawnych,
 - b) będących członkami rodzin wielodzietnych posiadających Kartę Dużej Rodziny, o której mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia o Karcie Dużej Rodziny,
 - c) powyżej 50 lat oraz posiadających jednocześnie co najmniej łącznie 20-letni okres, od którego zależy wysokość zasiłku,
 - d) którzy mają na utrzymaniu co najmniej jedno dziecko w wieku do 18. roku życia, a w przypadku dziecka niepełnosprawnego do 24. roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub uczelni i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności, a małżonek bezrobotnego jest także bezrobotny i utracił prawo do zasiłku z powodu upływu okresu jego pobierania po dniu nabycia prawa do zasiłku przez tego bezrobotnego, lub
 - e) samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18. roku życia, a w przypadku dziecka niepełnosprawnego do 24. roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub uczelni i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

W przypadku urodzenia dziecka przez kobietę pobierającą zasiłek w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych lub w ciągu 30 dni po jego zakończeniu, okres ten ulega przedłużeniu o czas, przez który przysługiwałby jej, zgodnie z odrębnymi przepisami, zasiłek macierzyński.

Okres pobierania zasiłku ulega skróceniu o okres zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych oraz o okres odbywania szkolenia, stażu przypadających na okres, w którym przysługiwałby zasiłek, oraz o okresy nieprzysługiwania zasiłku, o których mowa w art.220 ust. 1 i 2 oraz art.229.

POWRÓT NA DOPEŁNIENIE ZASIŁKU (art. 226 Ustawy)

Bezrobotny, który utracił status bezrobotnego na okres krótszy niż 365 dni z powodu podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, pozarolniczej działalności lub współpracy, lub uzyskiwania przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie i zarejestrował się w PUP jako bezrobotny w okresie 14 dni od dnia ustania zatrudnienia, zaprzestania wykonywania innej pracy zarobkowej, prowadzenia pozarolniczej działalności, pobierania zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego po ustaniu zatrudnienia, zaprzestaniu wykonywania innej pracy zarobkowej, prowadzenia pozarolniczej działalności, lub osiągnięcia przychodu przekraczającego połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie, posiada prawo do zasiłku na czas skrócony o okres pobierania zasiłku przed utratą statusu bezrobotnego oraz o okresy, o których mowa w art. 225 ust.3.

Przepis powyższy stosuje się odpowiednio w przypadku:

- 1) powołania do i zwolnienia z zawodowej służby wojskowej, zasadniczej służby wojskowej, służby w aktywnej rezerwie w dniach tej służby, odbywania ćwiczeń wojskowych w ramach pasywnej rezerwy lub służby wojskowej pełnionej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny oraz służby zastępczej, a także stawienia się do i zwolnienia z terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie;
- 2) bezrobotnych odbywających szkolenia lub staże organizowane przez inny podmiot niż PUP;
- 3) personelu obrony cywilnej, o którym mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej, w czasie wykonywania zadań obrony cywilnej.

Osoba, która utraciła na okres krótszy niż 365 dni status bezrobotnego, a w dniu kolejnej rejestracji spełnia warunki do nabycia prawa do zasiłku dla bezrobotnych, uzyskuje prawo do zasiłku na okres skrócony o poprzedni okres pobierania zasiłku oraz o okresy, o których mowa w art. 225 ust.3.

PRAWA I OBOWIĄZKI BEZROBOTNEGO (art. 229 – 232 Ustawy oraz 62)

W celu zachowania statusu bezrobotnego należy utrzymywać kontakt z PUP co najmniej raz na 90 dni i potwierdzać zainteresowanie pomocą określoną w ustawie.

Bezrobotny, który w okresie nie dłuższym niż 30 dni przebywa za granicą nie zostaje pozbawiony statusu bezrobotnego, jeżeli o zamierzonym pobycie za granicą zawiadomił PUP. Zasiłek za ten okres nie przysługuje. Całkowity okres zgłoszonego pobytu za granicą nie może przekroczyć łącznie 30 dni w okresie jednego roku kalendarzowego.

Bezrobotny przesyła do właściwego PUP oświadczenie o przychodach i inne dokumenty niezbędne do ustalenia uprawnień do świadczeń przewidzianych w ustawie w terminie 7 dni od dnia uzyskania tych przychodów.

Bezrobotny zawiadamia PUP w terminie 7 dni o podjęciu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub o złożeniu wniosku o wpis do CEIDG oraz o zaistnieniu innych okoliczności powodujących utratę prawa do zasiłku.

Bezrobotny zawiadamia PUP:

- 1) za pośrednictwem formularza elektronicznego udostępnionego w systemie teleinformatycznym, albo
 - 2) osobiście w PUP, w którym jest zarejestrowany
- o wszelkich zmianach w danych przekazanych w trakcie rejestracji oraz w złożonych oświadczeniach, w terminie 7 dni od dnia ich wystąpienia.

W przypadku gdy bezrobotny zamierza zmienić miejsce zamieszkania, czego skutkiem jest zmiana właściwości PUP, zawiadamia w terminie 7 dni o tym PUP, w którym jest zarejestrowany, i wskazuje PUP właściwy ze względu na planowane miejsce zamieszkania.

PUP, w którym bezrobotny jest zarejestrowany, przesyła do PUP właściwego ze względu na planowane miejsce zamieszkania bezrobotnego albo poszukującego pracy dane zgromadzone we wniosku o dokonanie rejestracji jako bezrobotny albo poszukujący pracy, kopię dokumentów zgromadzonych w związku z tą rejestracją oraz udzielonymi tej osobie formami pomocy.

PRAWO DO DODATKU AKTYWIZACYJNEGO I STYPENDIUM (art. 233 – 245 Ustawy)

Bezrobotnemu posiadającemu prawo do zasiłku przysługuje dodatek aktywizacyjny, jeśli samodzielnie podjął zatrudnienie, inną pracę zarobkową albo rozpoczął działalność gospodarczą.

Dodatek aktywizacyjny przysługuje w wysokości 50 % zasiłku, przez połowę okresu, w jakim przysługiwałby bezrobotnemu zasiłek. Starosta przyznaje dodatek aktywizacyjny od dnia złożenia wniosku po udokumentowaniu podjęcia zatrudnienia lub wykonywania innej pracy zarobkowej albo prowadzenia działalności gospodarczej.

Dodatek aktywizacyjny nie przysługuje w przypadku:

- 1) podjęcia przez bezrobotnego z własnej inicjatywy:
 - a) zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej u pracodawcy, który był jego ostatnim pracodawcą, lub dla którego ostatnio wykonywał inną pracę zarobkową przed zarejestrowaniem jako bezrobotny,
 - b) pracy za granicą Rzeczypospolitej Polskiej u pracodawcy zagranicznego;
- 2) przebywania na urlopie bezpłatnym;
- 3) nieobecności nieusprawiedliwionej;
- 4) podjęcia działalności gospodarczej w wyniku otrzymania dofinansowania podjęcia działalności gospodarczej lub innych środków publicznych;
- 5) podjęcia pracy w spółdzielni socjalnej w wyniku otrzymania środków na założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej;
- 6) zgłoszonego do CEIDG zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej.

Bezrobotnemu w okresie odbywania szkolenia i stażu przysługuje stypendium wypłacane przez starostę.

Bezrobotnemu uczestniczącemu w zleconych przez starostę działaniach w zakresie reintegracji społecznej przysługuje stypendium w wysokości 60 % kwoty zasiłku.

Zasiłek albo dodatek aktywizacyjny wypłacany jest w terminach ustalonych przez PUP, nie później niż w ciągu 14 dni od dnia upływu okresu, za który świadczenie jest wypłacane.

Bezrobotny zachowuje prawo do zasiłku i stypendium za okres udokumentowanej niezdolności do pracy przypadający w okresie przysługiwania zasiłku lub stypendium.

PUP wypłaca zasiłek lub stypendium po otrzymaniu zaświadczenia lekarskiego o czasowej niezdolności do pracy z powodu choroby lub sprawowania opieki nad chorym członkiem rodziny, o którym mowa w art. 55 ust. 1 albo art. 55a ust. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, albo wydruku zaświadczenia lekarskiego, o którym mowa w art. 55a ust. 6 tej ustawy.

Bezrobotny zawiadamia PUP o niezdolności do pracy w terminie 2 dni od dnia wystawienia zaświadczenia lekarskiego oraz dostarcza do PUP zaświadczenie lekarskie, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, jeśli nie zostało ono przesłane do PUP za pośrednictwem systemu teleinformatycznego ZUS.

NIENALEŻNIE POBRANE ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE (art. 246 – 252 Ustawy)

Osoba, która pobrała nienależne świadczenie pieniężne, jest obowiązana do zwrotu, w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji starosty w przedmiocie obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia pieniężnego, kwoty otrzymanego świadczenia wraz z przekazaną od tego świadczenia zaliczką na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składką na ubezpieczenie zdrowotne.

Za nienależnie pobrane świadczenie pieniężne uważa się świadczenia wymienione w art. 246 ust 2 Ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia.

Roszczenia z tytułu zasiłków, stypendiów i innych świadczeń pieniężnych finansowanych z Funduszu Pracy ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia spełnienia warunków do ich nabycia przez uprawnioną osobę, a roszczenia PUP wygasają z upływem 3 lat od dnia ich wypłaty.

Roszczenia do należnych a niepobраниch kwot zasiłków i innych świadczeń finansowanych z Funduszu Pracy ulegają przedawnieniu z upływem 12 miesięcy od dnia postawienia ich do dyspozycji osobom uprawnionym do ich pobrania.

FORMY POMOCY OFEROWANE PRZEZ URZĄD PRACY (art. 69 – 205 Ustawy)

Pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w formach pomocy przysługuje:

- 1) bezrobotnym posiadającym Kartę Dużej Rodziny, o której mowa w art. 1 ust. 1 ustawy o Karcie Dużej Rodziny;
- 2) bezrobotnym powyżej 50. roku życia;
- 3) bezrobotnym bez kwalifikacji zawodowych;
- 4) bezrobotnym niepełnosprawnym;
- 5) długotrwale bezrobotnym;
- 6) bezrobotnym i poszukującym pracy do 30. roku życia;
- 7) bezrobotnym samotnie wychowującym co najmniej jedno dziecko.

Starosta świadczy pomoc z uwzględnieniem sytuacji i potrzeb osoby, której udzielana jest pomoc, biorąc pod uwagę możliwość zastosowania form pomocy. Przepis stosuje się odpowiednio do pracodawców oraz innych podmiotów

Formy pomocy określone w Ustawie:

- pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe
- szkolenia
- finansowanie kosztów potwierdzenia nabycia wiedzy i umiejętności lub kosztów uzyskania dokumentu potwierdzającego nabycie wiedzy i umiejętności
- bon na kształcenie ustawiczne
- pożyczka edukacyjna
- sfinansowanie opłaty pobieranej za postępowanie nostryfikacyjne
- sfinansowanie opłaty za przeprowadzenie postępowania i wydanie decyzji w sprawie uznania kwalifikacji zawodowych do wykonywania zawodu regulowanego albo do podejmowania lub wykonywania działalności regulowanej
- staże
- zatrudnienia subsydiowane (prace interwencyjne, roboty publiczne)
- dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego 50+
- prace społecznie użyteczne
- refundacja pracodawcy lub przedsiębiorcy części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne za skierowanych bezrobotnych opiekunów osób niepełnosprawnych tzw. osób w szczególnej sytuacji
- grant na utworzenie stanowiska pracy zdalnej
- świadczenie aktywizacyjne
- refundacja kosztów opieki nad dzieckiem lub osobą zależną
- środki na podjęcie działalności gospodarczej
- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
- zwrot kosztów domu pomocy społecznej lub jednostce organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
- bon na zasiedlenie
- zwrot kosztów przejazdu, zwrot kosztów zakwaterowania
- środki na założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej
- pakiet aktywizacyjny